

Minister Klimatu i Środowiska

DELG-WTE.050.2.2024.MS
IK: 3336257
3336257.13180006.10622219
Warszawa, 29-08-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pani Poseł Iwony Krawczyk w sprawie radonu i programu "radonowego" dla samorządów - K10INT4285, przedstawiam poniższe wyjaśnienia:

1. Czy Ministerstwo bądź podległe mu instytucje monitorują stężenie radonu w kraju, a szczególnie w gminach, gdzie występują i były eksploatowane złoża uranu?

Prezes Państwowej Agencji Atomistyki (dalej: PAA) jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej. Jego działalność reguluje ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (dalej: ustawa Prawo atomowe) oraz akty wykonawcze do tej ustawy, a nadzór nad Prezesem PAA sprawuje minister właściwy do spraw klimatu. Na terenach dawnego kopalnictwa rud uranu PAA realizuje od 1998 r. „Program monitoringu radiacyjnego terenów zdegradowanych w wyniku działalności wydobywczej i przeróbczej rud uranu”. W ramach tego programu w 2023 r. zostały wykonane m.in. oznaczenia stężenia radonu w wodzie z ujęć publicznych, w wodzie zasilającej pomieszczenia mieszkalne oraz w wodach powierzchniowych i podziemnych (wyływy z wyrobisk podziemnych).

Próbki wody były pobierane z:

- obiektów górniczych kopalni „Podgórze” w Kowarach
- obiektów górniczych kopalni „Wolność” w Kowarach
- wód wypływających ze źródeł naturalnych w rejonie Kowar
- obiektów górniczych w rejonie Mniszkowa i Trzcieńska (gm. Janowice Wielkie)
- obiektów górniczych w rejonie Kopańca (gm. Stara Kamienica)
- ujęć publicznych zasilających miasto Jelenia Góra
- ujęć publicznych zasilających miasto Kowary
- ujęć publicznych zasilających gminę Mysłakowice
- ujęcia publicznego zasilającego miejscowość Janowice Wlk. i Miedziankę (gm. Janowice Wielkie)
- ujęć publicznych zasilających miasto Szklarska Poręba
- ujęć publicznych zasilających miasto Karpacz
- ujęć publicznych zasilających miasto Piechowice
- ujęć publicznych zasilających gminę Podgórzyn

2. Czy i w jaki sposób Ministerstwo bądź podległe mu instytucje współpracują z samorządami w zakresie identyfikacji oraz skutecznego radzenia sobie z wysokim stężeniem radonu?

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie Prawo atomowe programy edukacyjne i kampanie informacyjne prowadzi Prezes Państwowej Agencji Atomistyki (art. 23g, ust. 1) w zakresie nowych budynków oraz Główny Inspektor Sanitarny (art. 23g, ust. 2) w zakresie istniejących budynków, lokali i pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi.

Współpraca PAA może odbywać się z samorządami zawodowymi architektów i inżynierów budownictwa oraz innymi organizacjami zawodowymi i stowarzyszeniami zawodowymi, oraz organami samorządu terytorialnego. W ramach tej współpracy PAA każdego roku przekazuje wyniki pomiarów stężenia radonu w wodzie do Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatu Karkonoskiego.

Dalsze, szczegółowe informacje można uzyskać w Departamencie Higieny Środowiska Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

3. Czy Ministerstwo posiada mapę występowania radonu w Polsce oraz czy jest systematycznie aktualizowana i dostępna do pobrania?

Nie jest to właściwość merytoryczna Ministerstwa Klimatu i Środowiska ani instytucji mu podległych lub nadzorowanych. Podmioty odpowiedzialne są określone w przepisach zawartych w ustawie Prawo atomowe.

Zgodnie z art. 23c ust. 1 ustawy Prawo atomowe, obowiązek wykonywania pomiarów stężenia promieniotwórczego radonu (lub stężenia energii potencjalnej alfa krótkożyłowych produktów rozpadu radonu) spoczywa na kierownikach jednostek organizacyjnych, w których występują miejsca pracy:

- 1) zlokalizowane wewnątrz pomieszczeń na poziomie parteru lub piwnicy na terenach, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu w znacznej liczbie budynków może przekroczyć poziom odniesienia,
- 2) pod ziemią,
- 3) związane z uzdatnianiem wód podziemnych na terenach, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu w znacznej liczbie budynków może przekroczyć poziom odniesienia.

Ww. pomiary mogą być prowadzone przez laboratoria posiadające akredytację. Laboratoria takie mają obowiązek informować niezwłocznie państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego o stwierdzonych przypadkach przekroczenia wartości średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi.

Zgodnie z art. 23c ust. 7 ustawy Prawo atomowe, minister właściwy do spraw zdrowia określa, w drodze rozporządzenia, tereny, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekraczać poziom odniesienia, o którym mowa w art. 23b, mając na względzie konieczność zapewnienia odpowiedniej ochrony radiologicznej pracowników wykonujących pracę w warunkach zwiększonego narażenia na radon. Na tej podstawie wydane zostało Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie terenów, na których

średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekraczać poziom odniesienia (Dz.U. 2020 poz. 1139).

Zgodnie z art. 23e ust. 1 ustawy Prawo atomowe Główny Inspektor Sanitarny prowadzi działania mające na celu identyfikację terenów, na których wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków poziom średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu może przekroczyć poziom odniesienia, o którym mowa w art. 23b., a zgodnie z ust. 2 informacje o wynikach działań, o których mowa w ust. 1, Główny Inspektor Sanitarny przekazuje na bieżąco ministrowi właściwemu do spraw zdrowia.

Należy ponadto zaznaczyć, że całościowy zarys działań administracji rządowej związanych z zapobieganiem narażeniu na radon określony został w obwieszczeniu Ministra Zdrowia z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia *Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy*, wydanym na podstawie art. 23f ust. 4 ustawy Prawo atomowe.

Dodatkowo, art. 23g Ustawy Prawo atomowe w ust. 1 oraz ust. 2 zawierają – odpowiednio – zadania i działania Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki oraz Głównego Inspektora Sanitarnego w zakresie edukacyjno-informacyjnym.

Zgodnie z posiadanymi informacjami, Główny Inspektorat Sanitarny realizował w latach 2021-2023 zadanie „Pomiary średniorocznego stężenia radonu, mające na celu identyfikację terenów, na których poziom średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekroczyć dopuszczalny poziom odniesienia tj. 300 Bq/m³”.

Dalsze, szczegółowe informacje można uzyskać w Departamencie Higieny Środowiska Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

4. Czy Ministerstwo bądź podległe mu instytucje przeprowadziły badania stężenia radonu w Polsce w ostatniej dekadzie? Proszę podać, kiedy i kto przeprowadził stosowne badania?

PAA realizuje monitoring radonu w ramach prowadzenia monitoringu radiacyjnego w otoczeniu byłych kopalni rud uranu w Kowarach. Badania te są realizowane w cyklu rocznym w miejscach wskazanych w odpowiedzi do pytania 1.

5. Czy Ministerstwo planuje uruchomienie programu „radonowego” wspierającego finansowo samorządy, które ponoszą dodatkowe i znaczne koszty, dotyczące zarówno pomiarów stężenia radonu w budynkach użyteczności publicznej, jak również koszty związane z projektowaniem i budową obiektów oraz termomodernizacją i izolacją istniejących budynków?

Aktualnie Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie posiada informacji na temat planów uruchomienia wsparcia finansowego w tym zakresie. Wskazane kwestie dotyczą jednak szerokiego zakresu zagadnień obejmujących m.in. obszary budownictwa, ochrony zdrowia i finansowania samorządu terytorialnego, a zatem wykraczają poza wyłączną kompetencję Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz instytucji przez nie nadzorowanych.

6. Czy Ministerstwo planuje uruchomienie programów edukacyjnych i przeprowadzenie kampanii informacyjnych nt. występowania radonu oraz radzenia sobie z jego ewentualnym wyższym stężeniem?

W PAA prowadzona jest od 2021 r. na stronie internetowej Agencji oraz w mediach społecznościowych kampania „Poznaj Radon” mająca na celu zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat ryzyka związanego z występowaniem radonu w naszym otoczeniu. Przygotowany przez Państwową Agencję Atomistyki projekt edukacyjny ma na celu uwrażliwienie mieszkańców Polski na problem szkodliwości wysokich dawek radonu, którego niebezpieczne stężenia mogą gromadzić się w miejscach pracy, szkołach i domach. W programie zawarto podstawowe informacje o radonie, w tym jak powstaje radon, izotopy radonu i jego pochodne, a także czym jest naturalna promieniotwórczość.

Ponadto na stronie internetowej PAA zamieszczony został film edukacyjny pt. „Poznaj radon”. W biuletynie „Bezpieczeństwo Jądrowe i Ochrona Radiologiczna” ukazują się cyklicznie artykuły na temat radonu m. in.:

- Dostępne rozwiązania techniczne służące ograniczaniu stężeń radonu - nr 2/2024,
- Gdzie szukać informacji o radonie? Regulacje prawne i opracowania dotyczące problematyki radonowej - nr 3/2022,
- Aktualne przepisy dotyczące ochrony przed narażeniem na radon w Polsce - nr 2/2022,
- Metody pomiaru radonu w powietrzu, glebie i wodzie - nr 1/2022,
- Metody zapobiegania przenikaniu radonu do budynków i obniżania jego stężenia - nr 1/2022,
- Szkolna Radonowa Mapa Polski – projekt edukacyjny Fundacji Forum Atomowe - nr 3/2021,
- Historia odkrycia radonu i badań nad jego wpływem na zdrowie – nr 4/2021.

Artykuły dostępne są również stronie internetowej PAA. Dodatkowo w 2023 r. PAA zleciła publikację artykułów sponsorowanych na stronie Inzynierbudownictwa.pl, w czasopiśmie „Murator” i witrynie Murator.pl na temat kampanii „Poznaj radon” nt. zagrożeń związanych z radonem oraz dostępnych środków zapobiegania przenikaniu radonu do nowych budynków. Treści artykułów odnoszą się do szkodliwości radonu, dróg wnikania radonu do budynku, metod zapobiegania oraz obniżania stężenia radonu, a także obszarów stwierdzonego podwyższonego występowania stężenia radonu.

PAA w tym roku planuje przeprowadzenie warsztatów dla jak największej grupy interesariuszy, w tym wskazanych w art. 23 lit. g) ust. 1, pkt 4 ustawy Prawo atomowe, na temat zagrożeń związanych z radonem oraz dostępnych środków zapobiegania przenikaniu radonu do nowych budynków.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Miłosz Motyka
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

- Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów